

Eigen Krachtconferentie schakelt met succes netwerk in bij problemen in gezin

23-06-2011 21:12 | Michiel Bakker

Het gezin Nijhof kampt met lichamelijke en psychiatrische problemen. Ondersteuning vanuit hun netwerk betekent veel voor Anja en Alex en hun kinderen. Foto RD, Anton Dommerholt

Een opeenstapeling van problemen zorgde voor grote spanning in hun huwelijk en gezin. Jarenlang probeerden Alex en Anja Nijhof zich zo veel mogelijk zelf te redden. Uiteindelijk bleek structurele hulp nodig van mensen uit hun omgeving. Die kwam er, na een zogeheten Eigen Krachtconferentie.

Een zonnige dag in juni. Een huishoudelijke hulp hangt de was aan de lijn. De drie kinderen – twee jongens en een meisje in de leeftijd van vijf tot en met negen jaar – vermaken zich op een speelplaats in de buurt. In de achtertuin drinken Alex (45) en Anja (43) Nijhof koffie.

Openhartig vertelt het Nunspeetse echtpaar dat er na bewogen jaren meer stabiliteit in hun gezin kwam. Het inschakelen van de Eigen Kracht Centrale droeg daaraan in belangrijke mate bij. In augustus had een Eigen Krachtconferentie plaats, waarbij mensen uit hun omgeving samen een concreet plan maakten om hun de nodige ondersteuning te bieden.

De hulp van vrijwilligers was niet alleen wenselijk, maar noodzakelijk, zegt het echtpaar terugblikkend. Anja kampt al twintig jaar met posttraumatische dystrofie, een lichamelijke aandoening die de nodige beperkingen meebrengt. Ze heeft in huis bijvoorbeeld een traplift nodig. Minstens zo ingrijpend is haar psychiatrische problematiek. Meer dan eens verbleef ze enkele weken of maanden ggz-kliniek de fontein in Bosch en Duin. Vorig jaar kreeg ze de diagnose manische depressiviteit te horen.

Anja: „Achteraf gezien speelt het al vanaf mijn twintigste. Nadat ik getrouwd was verergerde het, vooral na de geboorte van ons jongste kind. Gelukkig weet ik nu wat ik heb. Mede dankzij een recente aanpassing van de medicatie maak ik nu een goede periode door, maar in mijn achterhoofd speelt altijd de angst dat het weer fout kan gaan.”

Niet alleen de gezondheid van Anja trekt een wissel op het gezin. De beide jongens hebben ADHD, wat ook het nodige van de ouders vergt. Jarenlang proberen ze zich zo veel mogelijk zelf te redden, al moeten ze meer dan eens een beroep op hun omgeving doen om bij te springen. Uiteindelijk komt Alex, docent Engels aan het Van Lodenstein College in Barneveld, een periode thuis te zitten omdat de combinatie van werk en de zorg voor het gezin te veel van hem vergt.

Een hulpverlener van jeugdzorginstelling Pactum attendeert hem tijdens een opname van Anja op de Eigen Krachtconferentie. Deze mogelijkheid grijpt hij met beide handen aan. „Er móést iets geregeld worden, niet alleen tijdens Anja's opname, maar ook daarna.”

Op zijn verzoek krijgt Alex een christelijke coördinator van de Eigen Kracht Centrale toegewezen: Coen. „Het is belangrijk dat je vertrouwen in zo iemand hebt, dat het klikt.” Alex zet op een rij welke ondersteuning het gezin nodig heeft. Ook maakt hij een lijst van mensen die hij hierbij wil betrekken, onder wie familieleden en ouders die hij via de school van de kinderen kent. Coen benadert hen om mee te doen aan een Eigen Krachtconferentie.

Alex: „Ik vond het prettig dat ik de mensen niet zelf hoefde te benaderen. Tegen een onbekende konden ze zich vrij voelen om eerlijk aan te geven of ze wilden meedoen. Als ze het niet zagen zitten, vroeg Coen of hij de reden aan mij mocht doorgeven. In al die gevallen kon ik die goed begrijpen.”

Ook voor de organisatie van de bijeenkomst hoeft Alex geen actie te ondernemen. De Eigen Krachtcoördinator regelt in overleg met hem een zaal en nodigt de deelnemers uit. Op een avond in augustus zitten zo'n vijftien mensen om de tafel. Vanuit de gemeente waartoe het gezin behoort, de christelijke gereformeerde kerk, zijn onder anderen de wijkouderling, een diaken en een psychopastorale medewerker aanwezig.

Alex ziet de avond met de nodige spanning tegemoet. „Zou het gaan lukken? Ik had al zo vaak om hulp gevraagd en nu vroeg ik nog méér. Maar als er niets geregeld werd, zou ik het niet volhouden.” Anja, die kort daarvoor weer is thuisgekomen, ziet het niet zitten om mee te gaan. Een bekende houdt haar die avond gezelschap.

Tijdens de Eigen Krachtconferentie, die met gebed wordt geopend en afgesloten, schetst Coen de gezinssituatie. Een hulpverlener van Eleos en van Pactum geven informatie over manische depressiviteit en ADHD. Daarna komt Alex' vraag om ondersteuning op tafel. De behandelaars trekken zich vervolgens terug, zodat de mensen uit het netwerk zelf een plan kunnen opstellen. Aan het eind van de avond, als de coördinator van Eigen Kracht weer aanschuift, lígt dat er.

Door middel van roosters worden er voor de vrije middagen van de kinderen oppasgezinnen geregeld. Op avonden dat Alex voor studie weg moet, krijgt Anja thuis ondersteuning. Als er onverwachts vervoer nodig is, weten ze voortaan precies bij wie ze kunnen aankloppen.

Alex: „Een van de deelnemers maakte een verslag en het plan werd op een beveiligd onderdeel van de Eigen Krachtsite geplaatst. Een aantal mensen is verantwoordelijk voor de roosters. Dat loopt goed. Afgelopen voorjaar hadden we ineens een acute hulpvraag. Ik hoefde niet zelf een halve avond te gaan zitten bellen. Dat deed iemand uit het netwerk.”

Na drie maanden heeft er een terugkoppeling plaats met de Eigen Kracht Centrale. Omdat alles goed blijkt te lopen, zit de taak van deze organisatie erop. De hulp in de opstartfase noemt Alex intussen onmisbaar. „Ik had in principe ook zelf een netwerk kunnen organiseren, maar de tijd en de energie daarvoor ontbraken. Voor mensen die het helemaal niet zouden zien zitten om zoiets op te zetten, is de hulp dubbel waardevol. Eigen Kracht neemt je zaken uit handen waartoe je zelf niet in staat bent.”

Ook Anja is nu blij met de structurele hulp. „In het begin dacht ik: Waar beginnen we aan? Ik wilde de zorg voor mijn kinderen niet uit handen geven. Maar nu zie ik dat het goed werkt. Ik ben snel moe en moet dan rust zoeken. Doordat we twee jongens met ADHD hebben, is dat vaak lastig. Ik ben heel blij met de oppasgezinnen.”

Door het netwerk kwam er meer rust en stabiliteit in het gezin. „Een jaar geleden zag ik geen enkel perspectief meer. Ik wist niet hoe we verder moesten”, zegt Anja. Alex: „Als God ons niet door de moeilijke perioden heen had geholpen, waren we allang niet meer bij elkaar geweest. Het heeft er echt wel eens om gespannen. Maar de Heere heeft ons niet alleen bij elkaar gebrácht, Hij heeft ons ook door alles heen gedrágen. Dat stemt me verwonderd en dankbaar.”

„Inzet netwerk bij gezin met problemen werkt”

Hoe kunnen we mensen uit het netwerk van gezinnen met problemen betrekken bij het bieden van hulp? Die vraag stelden pedagoog Lineke Joanknecht en collega's in de jeugdhulpverlening zich ruim tien jaar geleden. Ze maakten kennis met de zogenaamde Family Group Conferences in Nieuw-Zeeland. Familieleden, vrienden en burens werden ingeschakeld om mee te denken over de oplossing van problemen. „We hoorden daarover enthousiaste verhalen. Kinderen kregen een netwerk van mensen om zich heen die zich voor hun situatie verantwoordelijk voelden en iets voor hen wilden betekenen. Dat werkte positief.”

In 2001 ontstond in Nederland de Eigen Kracht Centrale, die een vergelijkbare aanpak voor ogen stond. Joanknecht is manager in de regio Amsterdam, waar vorig jaar 320 Eigen Krachtconferenties plaats hadden. Hiervoor worden zo veel mogelijk mensen uit het netwerk van de hulpvrager uitgenodigd. Een coördinator van Eigen Kracht kijkt wat zij nodig hebben voor het opstellen van een plan om de desbetreffende persoon of het gezin steun te bieden. Hij bemoeit zich niet met de inhoud. „Mensen maken hun eigen plan van aanpak en houden zelf de regie.”

In verreweg de meeste gevallen gaat het om gezinnen die te maken hebben met jeugdzorg. Ze krijgen ondersteuning vanuit de eigen omgeving met aanvulling van professionele hulp. „Maar de aanpak werkt ook in andere situaties, bijvoorbeeld bij kwetsbare ouderen of mensen die met schulden of ziekte te kampen hebben. Vorig jaar hadden we ongeveer vijftig aanvragen die zich niet op kinderen maar op volwassenen richtten”, aldus Joanknecht.

In de regio Amsterdam wordt dit jaar een verdubbeling van het aantal conferenties verwacht ten opzichte van 2010. De gemeente, de stadsregio en Bureau Jeugdzorg stimuleren nadrukkelijk dat mensen zelf hun verantwoordelijkheid nemen. Daarbij komt ook de Eigen Krachtconferentie in beeld. „Bij binnenkomst in de jeugdzorg wordt ouders meteen op deze mogelijkheid gewezen, evenals bij een dreigende uithuisplaatsing. Ouders krijgen daarmee de kans eerst zelf met hulp van hun netwerk een plan van aanpak te maken. De ervaring leert dat veel familieleden en burens graag meewerken. Ze schrikken er soms van als ze horen wat er in een gezin aan de hand is, zonder dat ze dat goed doorhadden. Dankzij de geboden hulp kan in een aantal gevallen een uithuisplaatsing worden voorkomen, bijvoorbeeld doordat er toezicht vanuit het netwerk komt waardoor het kind thuis een veiliger plek heeft. Of familieleden vangen een jongere tijdelijk op, terwijl een ouder zijn verslavingsprobleem gaat aanpakken.”

Amsterdam loopt met zijn aanpak volgens Joanknecht vooruit op een landelijke ontwikkeling. „Door een herziening van de Wet op de jeugdzorg krijgen ouders naar verwachting het recht een plan voor een oplossing aan te dragen voordat een ingrijpende maatregel zoals een uithuisplaatsing mag worden opgelegd. Eigen Krachtconferenties kunnen daarbij een belangrijke rol spelen.”

Eigen Kracht Centrale

De Eigen Kracht Centrale ging tien jaar geleden in Nederland van start. Hij belegt Eigen Krachtconferenties die het netwerk rond een persoon of gezin met problemen mobiliseren om de nodige hulp te organiseren. Het middel wordt onder meer ingezet bij huiselijk geweld, verwaarlozing en opvoedingsproblemen. In 2010 stegen de aanvragen met 20 procent. In totaal maakten vorig jaar bijna 10.000 Nederlanders een Eigen Krachtconferentie mee. In ruim 90 procent leverde dat een plan op waarmee de betrokkenen aan de slag gingen. Circa twee derde van de hoofdpersonen, professionele aanvragers en familieleden gaf na enkele maanden aan dat de situatie was verbeterd.

www.eigen-kracht.nl

More Sharing